

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Bases Históricas, Epistemolóxicas e Sociais da Actividade Física e do Deporte		Código	620G01104
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Primeiro	Formación básica	9
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	López Villar, Cristina	Correo electrónico	cristina.lopezv@udc.es	
Profesorado	López Villar, Cristina Mosquera Gonzalez, Maria Jose	Correo electrónico	cristina.lopezv@udc.es maria.jose.mosquera@udc.es	
Web				
Descrición xeral				

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias / Resultados do título
			A1 B5 C1
			A2 B7 C4
			A3 B12 C7
			A4 B15
			A6
			A7
			A44
			A52
			A69
			A73

Contidos	
Temas	Subtemas
BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS BLOQUE I. ÉTICA E DEPORTE	1.1. Os dereitos humanos e o deporte 1.2. Valores éticos e prácticas deportivas 1.3. Ética profesional e medio ambiente 1.4. O machismo fronte á cultura democrática deportiva 1.5. A salvagarda de menores e prevención de acoso e abusos no deporte
BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS BLOQUE II. HISTORIA DA ACTIVIDADE FÍSICA E DO DEPORTE	2.1. Orixe e configuración da actividade física moderna. 2.2. ¿Quen escribe a historia? Grupos invisibilizados. 2.3. O deporte como fenómeno de masas: os xogos olímpicos. 2.4. As mulleres e o seu papel na historia do deporte.

BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS BLOQUE III. HISTORIA DO DEPORTE EN ESPAÑA E GALICIA	3.1. O deporte en España. Fases. Pioneiras e pioneiros. 3.2. Historia das Facultades de Ciencias da Actividade Física e o Deporte. 3.3. O deporte durante a ditadura e a transición. 3.4. Orixe do deporte en Galicia.
BASES SOCIOLÓXICAS 1. O nacemento da Socioloxía, o nacemento do Deporte Moderno: dous procesos vencellados á sociedade industrial	1.1. Factores que determinan o nacemento da Socioloxía. 1.2. Os sociólogos clásicos: a súa proxección no ámbito do deporte. 1.3. As principais correntes de pensamento en Socioloxía.
BASES SOCIOLÓXICAS 2. A sociedade e os seus conceptos. O deporte como institución	2.1. A sociedade e os seus conceptos: Estado, institucións, cultura, socialización, valores, normas, conciencia individual, conciencia colectiva, consenso, conflito, grupos de presión e cambio social.
BASES SOCIOLÓXICAS 3. O nacemento do Deporte Moderno.	3.1. Introducción. modernidade histórica e analítica 3.2. O deporte e a sociedade industrial: os procesos de transformación na Inglaterra do século XIX. 3.3. Características do Deporte Moderno
BASES SOCIOLÓXICAS 4. Modernidade-Postmodernidade: Postmodernidade de Decadencia- Postmodernidade de Resistencia	4.1. Modernidade-Postmodernidade. Conexións e diferencias. 4.2. O Deporte como institución social: modernidadepostmodernidade. 4.3. Sociedade Moderna-Deporte Moderno. Sociedade Postmoderna-Deporte Postmoderno. 4.4. Postmodernidade: De Decadencia e de Resistencia.
BASES SOCIOLÓXICAS 5 Postmodernidade de Decadencia: violencia no deporte, acoso escolar e violencia de xénero.	5.1. Acoso escolar. 5.2. Violencia no deporte. 5.3. Violencia de xénero: relación co deporte e a Educación Física.
BASES SOCIOLÓXICAS 6. A socialización en función do xénero. Da modernidade á postmodernidade.	6.1. Conceptos fundamentais: sexo, xénero, transxénero, estereotipo, etiquetas sociais, roles hexemónicos, estatus, sexismo, feminismo, machismo, micromachismo, postmachismo. 6.2. Coeducación, Escola mixta, Escola Segregada. 6.3. A igualdade de oportunidades: as Estratexias de Discriminación Positiva (EDP). 6.4. Novas masculinidades, novas feminidades.
BASES SOCIOLÓXICAS 7. A estrutura social da práctica físico-deportiva como actividade de ocio e tempo libre nas sociedades de postmodernidade.	7.1. A práctica deportiva en función do xénero e a idade. 7.2. Motivos da práctica deportiva 7.3. Os deportes máis practicados e a súa frecuencia. A influencia da postmodernidade. 7.3.1. O paseo como actividade física: as caminatas como oferta deportiva. 7.4. O paso dun sistema pechado a un sistema aberto: do deporte federado ao deporte recreativo. 7.5. Perfil do profesional: cultura de modernidad ou de postmodernidade

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro		20	36	56
Sesión maxistral	A2 A1 A3 A4 B12 B15	40	40	80

Proba obxectiva	A2 A1	10	25	35
Aprendizaxe servizo		0	15	15
Aprendizaxe colaborativa	A4 A6 A44 A69 A73 B5 B12 B15 C4 C7	10	13	23
Análise de fontes documentais		10	6	16
Atención personalizada		0		0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	<p>BASES SOCIOLOXICAS</p> <p>A través desta metodoloxía de OBRADOIRO se propoñen as "PRÁCTICAS DE AULA";</p> <ul style="list-style-type: none"> - A relación de prácticas pódese consultar en moodle. - E necesario a realización das mesmas dado que serán materia de examen e son un recurso para comprender os contidos. - A asistencia a clase é unha obriga para o alumnado e tamén un dereito. É condición para ser avaliado na modalidade de avaliación continua.
Sesión maxistral	<p>BASES HISTÓRICAS, EPISTEMOLÓXICAS E SOCIOLOXICAS</p> <p>SESIÓN MAXISTRAL.</p> <p>Traballaranse os contidos que forman o marco teórico a través de exposicións orais con soporte audiovisuais, debates dirixidos, enquisas, etc. Realizaranse para cada tema as "Prácticas de Aula"; correspondentes</p>
Proba obxectiva	<p>BASES SOCIOLOXICAS</p> <p>Refírese os exames en moodle.</p> <p>Faranse tantos exames como bloques temáticos hai, aínda que cada un ten diferente valor dado que o contido de cada bloque tamen é diferente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bloque I: 5% - Bloque II: 10% - Bloque III: 10% - Bloque IV: 20% - Bloque V: 20% - Bloque VI: 20% - Bloque VII: 15%
Aprendizaxe servizo	<p>BASES SOCIOLOXICAS</p> <p>Traballos voluntarios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizar entrevistas a persoas ou colectivos - Realizar observacións para identificar os contidos da asignatura - A calificación do traballo, sobre 10 puntos, fará media coa calificación final obtida na asignatura a través dos exames, sempre que esa calificación sexa de aprobado. <p>Para facer este traballo voluntario (ou calquera outro) o alumnado debe ter a autorización da profesora, debe asistir a clase todos os días, non só cando se pasa lista, e non pode copiar as prácticas de aula</p>
Aprendizaxe colaborativa	<p>BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS</p> <p>Os traballos de este bloque realizaranse de forma colaborativa.</p>
Análise de fontes documentais	<p>BASES SOCIOLOXICAS</p> <p>Formará parte do traballo que teñan que realizar o alumnado para levar a cabo as "Prácticas de Aula";. Estas tarefas poden ser tanto a consulta bibliográfica como a visualización de videos, películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
<p>Análise de fontes documentais</p> <p>Obradoiro</p> <p>Sesión maxistral</p> <p>Proba obxectiva</p> <p>Aprendizaxe servizo</p> <p>Aprendizaxe colaborativa</p>	<p>BASES SOCIOLÓXICAS</p> <p>O alumnado realizará as "Prácticas de Aula" e as dúbidas que poda ter resolverá na aula e tamen nas horas de titoría si é preciso.</p> <p>As horas de titoría para atención personalizada serán publicadas polo centro e tamén indicaránse na aplicación da UDC. Estas titorías son para tratar problemáticas persoais na materia ou resolver dúbidas dos traballos voluntarios.</p> <p>* Antes de cada examen (proba obxectiva V-F), si se require, farase unha titoría colectiva para responder as dúbidas da materia.</p> <p>* O alumnado con máis dificultades para aprobar serán atendidos en titoría individual no despacho da profesora, sempre que existan motivos obxectivos que expliquen as dificultades para aprobar.</p> <p>* Aqueles que non acuden a clase con regularidade, non toman apuntes e na aula están como meros espectadores non serán atendidos en titorías individualizadas para explicarlles o contido. A asistencia a clase é obrigatoria.</p> <p> </p> <p>* ALUMNADO CON MATRICULA PARCIAL. Atenderanse os casos concretos para buscar solucións.</p> <p>BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS</p> <p>O alumnado poderá contactar coa profesora para consultar as dúbidas que se plantexen ao longo do curso.</p>

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro		<p>Taller en línea sobre salvagarda da FIFA "Curso 1: Fundamentos de salvagarda del programa FIFA Guardians?" (no caso de que este taller, por algún motivo, non esté disponible ofrecerase unha proposta alternativa). https://safeguardinginsport.fifa.com/la-salvaguardia-de-fifa-guardians-en-el-deporte/ Entregarase o xustificante que se obtén ao rematar este curso a través de moodle. A data de entrega indicárase na aula.</p> <p>Vinculado ao taller realizarase un código ético.</p>	10

Proba obxectiva	A2 A1	<p data-bbox="528 185 1359 2240">BASES SOCIOLÓXICAS</p> <p data-bbox="528 309 1359 336">**Refírese os "Exámenes Test de Moodle".</p> <p data-bbox="528 383 1359 448">Faranse tantos exames como bloques temáticos hai, aínda que cada un ten diferente valor dado que o contido de cada bloque tamén é diferente:</p> <ul data-bbox="528 459 1359 712" style="list-style-type: none">- Bloque I: 5%- Bloque II: 10%- Bloque III: 10%- Bloque IV: 20%- Bloque V: 20%- Bloque VI: 20%- Bloque VII: 15% (probablemente será o último día do cuatrimestre) <p data-bbox="528 763 1359 862">- Estas Probas obxectivas realizaranse a través da plataforma de tele-formación da UDC (Moodle) e durante un tempo adaptado ao número de preguntas. Polo tanto, o alumnado debe dispor dos aparellos necesarios para poder realizar o examen.</p> <p data-bbox="528 913 1359 940">- Tipo de preguntas: de Verdadeiro-Falso</p> <p data-bbox="528 992 1359 1019">- Sistema de corrección: acertos menos erros</p> <p data-bbox="528 1070 1359 1135">- OS EXÁMENES PODRÁN FACERSE EN CALQUERA MOMENTO, UNHA VEZ QUE SE TEÑA IMPARTIDO O CONTIDO (INCLUSO 2 DÍAS DESPOIS)</p> <p data-bbox="528 1184 1359 1249">- É OBRIGATORIO REALIZAR TODOS OS PARCIAIS DA AVALIACIÓN CONTINUA, NON PODE QUEDAR NINGÚN SIN FACER.</p> <p data-bbox="528 1301 1359 1328">- OS 7 EXÁMENES DEBEN ESTAR APROBADOS</p> <p data-bbox="528 1379 1359 1476">- PARA APROBAR A AVALIACIÓN CONTINUA HAI QUE ACADAR UN 5,00 NA MEDIA DOS 7 EXÁMENES (AÍNDA QUE 2 DELES PODEN ESTAR SUSPENSOS CUN 4)</p> <p data-bbox="528 1554 1359 1581">AVALIACION CONTINUA.</p> <p data-bbox="528 1592 1359 1619">1.- ECF (Evaluación Continua Formativa): 70% (durante o cuatrimestre)</p> <ul data-bbox="528 1630 1359 1657" style="list-style-type: none">- Test Moodle: 7 exames. 70% <p data-bbox="528 1709 1359 1736">2.- ECPG (Evaluación Continua Prueba Global): 30%. Xunio</p> <ul data-bbox="528 1747 1359 1774" style="list-style-type: none">- Test Moodle: 30% <p data-bbox="528 1852 1359 1879">AVALIACIÓN ÚNICA (XULLO) (100%)</p> <ul data-bbox="528 1890 1359 1955" style="list-style-type: none">- Test Moodle: 100%- Para aprobar será necesario obter o 60% da puntuación total do examen.
-----------------	-------	---

** ALUMNADO QUE SUSPENDE OU PERDE A AVALIACIÓN CONTINUA:

- SON OS QUE NON CHEGAN AO APROBADO NA MEDIA, OS QUE TEÑEN MAIS DE

2 EXÁMENES SUSPENSOS OU NON TEÑEN FEITO TODOS OS EXÁMENES.

- ADMÍTESE TER 2 EXÁMENES SUSPENSOS CON UNHA PUNTUACIÓN DE 4,00: NESTES CASOS SE SEGUIRÁ COA AVALIACIÓN CONTINUA.

- O ALUMNADO QUE PERDE A AVALIACIÓN CONTINUA NON PODE PRESENTARSE O EXAMEN DA DATA DE XUNIO PARA APROBAR A MATERIA: O EXAMEN SÓ VALE O 30%

- O EXAMEN DA DATA DE XUÑO TEN UN VALOR DO 30% (O 70% RESTANTE CONSÍGUESE A TRAVÉS DA AVALIACIÓN CONTINUA NO CUATRIMESTRE): POLO TANTO NON É POSIBLE APROBAR A MATERIA EN XUNIO PERDENDO A AVALIACIÓN CONTINUA E FACENDO O EXAMEN CUN VALOR DO 30%

** Alumnado que NON fixo AVALIACIÓN CONTINUA OU SUSPENDEN-ABANDONAN.

- É preciso ter asistencia mínima do 40% (salvo casos xustificados): non existe o modelo de universidade a distancia. Non se permite non acudir a clase e presentarse directamente en xullo.

- Examen de xulio ten un valor de 100%. Para aprobar será necesario obter o 60% da puntuación total do examen.

- NON SE GARDAN NOTAS DA AVALIACIÓN CONTINUA

- NON SE GARDAN NOTAS DE CURSOS ANTERIORES

BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS

- Exame dos contidos da materia (2 ptos)

Aprendizaxe colaborativa	A4 A6 A44 A69 A73 B5 B12 B15 C4 C7	BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓXICAS - Traballo mulleres e deporte	20
-----------------------------	---------------------------------------	---	----

Observacións avaliación

Para superar a materia é necesario ter aprobadas todas os bloques da avaliación. BASES SOCIOLÓXICAS.METODOLOXÍA APRENDIZAXE-SERVIZO: TRABALLOS VOLUNTARIOS.- A calificación do traballo, sobre 10 puntos, fará media coa calificación final obtida na asignatura a través dos exámenes, sempre que esa calificación sexa de aprobado.

Non se indica neste apartado o valor na avaliación pois é un traballo voluntario.

Para facer este traballo voluntario (ou calquera outro) o alumnado debe ter a autorización da profesora.

A solicitude de traballos voluntarios farase a partir da explicación do módulo II e ata o módulo VI.

Poden facer os traballos voluntarios o alumnado que asiste a clase e que ten os parciais aprobados.

Os obxectivos do TRABALLO VOLUNTARIO: aplicar os conceptos da asignatura, a un partido (espectadore-xogadoras), club-equipo, as entrevistas realizadas (mulleres, persoas racializadas, do colectivo LGTBIQ, etc.)

O alumnado que esté entrenando equipos ou levando actividades extraescolares pode organizar unha entrevista en grupo para falar sobre os conceptos de sexismo, machismo, feminismo, etc. - Debe grabar a entrevista debate e despois transcribila. - A continuación debe identificar en ese texto os conceptos da asignatura.

-- Os sonidos do deporte": grabar o sonido de entrenamentos, actividades nun ximnasio, nas gradas dun partido, etc. - Transcribir a grabación. - Identificar os conceptos da asignatura.

1. Asistencia. É necesaria a asistencia as sesións prácticas para poder realizar a avaliación continua: nelas se require a participación e a exposición das Prácticas de Aula realizadas. (Lembrase que a asistencia a clase é un dereito e un deber).

2. A porcentaxe mínima de asistencia para a avaliación será do 70%
- O alumnado ten o dereito e o deber de asistir as clases das asignaturas nas que se matricula. O ensino é presencial. Non se contempla o ensino a distancia. Non se permite a opción de que o alumnado acuda só os parciais

- O alumnado que, por causas de problemas de saúde certificados, hospitalización, etc., non alcance o 70% de presencialidade, a profesora analizará a súa situación particular para permitirlle continuar coa avaliación continua

3. Requisitos para la superar a asignatura:

1ª

Oportunidad: Avaliación continua

** ECF (Avaliación Continua Formativa). Proba obxectiva (7 exámenes parciais a través de Moodle o longo do cuatrimestre: 70% do valor da nota final). Non hai recuperación dos exámenes suspensos. Dado que a avaliación continua implica estudo continuo, os exámenes poden realizarse calquer día, con notificación na mesma semana do examen.

** ECPG (Avaliación continua Proba Global). Examen final cuatrimestre a través de Moodle: valor 30%, debe estar aprobado. Si se suspende se recupera na 2ª oportunidade.

2ª

Oportunidade: Avaliación continua

** Si hai avaliación continua (coa presencialidade requerida)

gardanse as calificacións dos 7 parciais (70%).

** Debe realizar o examen final do cuatrimestre (ECPG) (30%):

entendese que o ten suspenso ou que non se presentou.

2ª

oportunidade-AVALIACIÓN ÚNICA (XULLO): valor 100%.

** O alumnado que se presenta a esta opción é que perdeu a

avaliación continua, polo tanto, para aprobar, debe obter o 60% da puntuación

total do examen.

4. Os criterios de mantemento de partes superadas para a 2ª

oportunidade:

***Se conserva a calificación

dos 7 exámenes parciais (non hai recuperación de posibles exámenes suspensos).

Debe realizar o examen da convocatoria de xullo co valor do 30% (entendese que ten este examen suspenso ou Non Presentado)

5. Os criterios de mantemento de partes superadas en futuras

convocatorias de avaliación:

*** Non se gardan as

calificacións da avaliación continua para o seguinte curso.

*** NON SE GARDAN NOTAS DE

CURSOS ANTERIORES

*** Só se gardan as

calificacións da 1ª oportunidade para a 2ª.

6. Alumnado con matrícula parcial

*** A asistencia debe ser do 50%

1ª Oportunidade:

- Debe realizar as mesmas Prácticas de Aula.

- Debe realizar os mesmos exámenes parciais de moodle (7 en total): se lle adaptarán as datas dalgún examen si fora estrictamente necesario. Pero deben ter dispoñibilidade para realizalos.

- Atenderáanse as súas dúbidas a través de titorías de Moodle si é necesario .

2ª Oportunidade:

-- AVALIACION CONTINUA: O alumnado que suspenda en xuño o examen (30%) pode repetilo na 2ª oportunidade e terá o mesmo valor (30%).

Ademáis, se considerará a puntuación obtida nos parciais (70%).

- Si é necesario adaptaranse as datas.

-- AVALIACIÓN ÚNICA (XULLO) (100%)

Test Moodle: 100%. O alumnado que opta a esta opción é que

perdeu a avaliación continua, polo tanto, para aprobar será necesario obter o 60% da puntuación total do examen.

7. Disponibilidade dos idiomas en relación as probas escritas de

avaliación (no só a proba final): os exámenes estarán en castelan, tanto os

parciais como o examen final de cuatrimestre. Si se desexa realizar o

examen final en galego o alumnado deberá solicitálo con un mes de antelación.

8. Se contempla a posibilidade de opcións alternativas de avaliación para casos especiais xustificados con informes médicos.

Realizaranse titorías, cambios de datas de parciais ou do examen final si fora necesario.

9. Para realizar pruebas on-line, emplearase a plataforma virtual da UDC Moodle.

10. Implicacións

de fraude académico na realización das probas ou actividades de avaliación,

A realización fraudulenta de proba ou actividades de avaliación

implicará a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta

e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con

?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico,

tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na

segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de

primeira oportunidade, se fose necesario (Regulamento disciplinar do

estudiantado da UDC, art. 11, apdo 4 b). Entenderase por fraude académica

calquera comportamento premeditado tendente a falsear os resultados dun exame

ou traballo, propio ou alleo, realizado como requisito para superar unha

materia ou acreditar o rendemento académico (Lei 3/2022, do 24 de febreiro, de

convivencia universitaria; art. 11, apdo g).

Ademais, segundo a Lei de Convivencia Universitaria (BOE

núm. 48, do 25 de febreiro de 2022), a fraude académica, considérase falta moi

grave, podendo implicar expulsión de 2 a 3 anos da universidade constando no

expediente académico ata o seu total cumprimento; así como, a perda de dereitos

de matrícula parcial durante un curso ou semestre académico (art. 14).

Enténdese por fraude académica calquera comportamento premeditado tendente a

falsear os resultados dun exame ou traballo, propio ou alleo, realizado como

requisito para superar unha materia ou acreditar o rendemento académico (art.

11).

Aplicación del art. 11, apdo. 4b, del Reglamento disciplinar del

estudiantado de la UDC de 28 de junio de 2023.

* ALUMNADO CON DIVERSIDADE FUNCIONAL. Deben falar coa profesora a principio de curso para buscar solucións adecuadas a cada situación.

* ALUMNADO CON CUALQUERA PROBLEMÁTICA QUE PODA INTERFERIR NO PROCESO DE APRENDIZAXE, NO RENDIMENTO, NA CONCENTRACIÓN NO ESTUDIO, ETC. Deben falar coa profesora a principio de curso ou cuando xurda o problema.

* LINGUAXE INCLUSIVA Nos exames, nos traballos e na exposición das Prácticas de Aula hai que utilizar unha linguaxe inclusiva.

BLOQUE DE HISTORIA E EPISTEMOLOXÍA

O alumnado que por algún motivo perda a avaliación continua terá que presentarse a un exame oral ou escrito que valerá o 100% da nota.

Neste bloque téñense en consideración e da mesma forma que no bloque anterior os aspectos relacionados coa matrícula a tempo parcial, linguaxe inclusiva, plaxio, alumnado con discapacidade ou calqueira outra problemática. O exame de este bloque propónse en galego, a non ser que se solicite unha semana antes en castelán.

Fontes de información

Bibliografía básica

BASES SOCIOLOXICAS- Aldaz, J. et al. (2013). Responsabilidad social. Ética y deporte.. Madrid: Ibersaf Industrial-AEISAD- Ballesteros (1989). Postmodernidad: decadencia o resistencia. Madrid, Tecnos- Elias, N. y Dunning,E (1986). Deporte y ocio en el proceso de civilización. Madrid: FCE- Gambau i Pinasa, V. et al. (2008). Comunicación y deporte. Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz- García Ferrando, M. (2006). Postmodernidad y deporte. Entre la individualización y la masificación. Consejo Superior de Deportes-Centro de Investigaciones Sociológicas.- García Ferrando, M. (Coord) (1993). Pensar nuestra sociedad. Fundamentos de sociología. Valencia.- García ferrando, M; Puig, Nuria.; Lagardera, F.; Llopis, R.y Vilanova, Anna. (2017). Sociología del Deporte. Madrid: Alianza.- Giner, S., Lamo de Espinosa, E. y Torres, C. (Eds) (1998)). Diccionario de Sociología. Madrid: Alianza.- Hooks, Bell (2021). Enseñar a transgredir. La educación como práctica de la libertad. Madrid: Capitán Swing- Hooks, Bell (2022). Respondona (Pensamiento feminista, pensamiento negro). Barcelona: Planeta.- Latiesa, Margarita. et al. (2001). Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI. AEISAD. Madrid: Esteban Sanz.- Mandell, R. (1986). Historia cultural del deporte. Barcelona: Bellaterra.- Martínez del Castillo, J. (Comp) (1998). Deporte y calidad de vida. Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz- Molina, Gerardo: Sociología del fenómeno deportivo. Claves para prácticas responsables, sociales y educativas. (2013). Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz- Moscoso Sánchez, Davis (Ed.) "Deporte y COVID-19" en Sociología del Deporte. Volumen 1, Número 1, Junio 2020 - Moscoso, D. y Sánchez, R. (2023). Sociología del deporte. Dykinson. - Mosquera, Mª José y Puig, Nuria. (2003). "Sociología de la actividad física y el deporte en España. Ed Síntesis- Mosquera, González, Mª José. et al. (2003). Deporte y Postmodernidad. Madrid: Librerías Deportivas Esteban Sanz.- Mosquera González, Mª José. (2004). No violencia en el deporte y en la vida. Guía para docentes. Guía para madres y padres. Guía para escolares y personas curiosas. A Coruña: Dirección Xeral para o Deporte, Xunta de Galicia.- Mosquera González, Mª José. (2012). I, II, III e IV Ciclo de Conferencias de Xénero, Actividade Físh^{http://ruc.udc.es/handle/2183/9053}- Mosquera, Mª José y Rodicio, Mª Luisa (2013). ?Hábitos deportivos de los estudiantes de la Facult(1992-2012): la influencia de los cambios de la sociedad española?. XI C. Madrid. Disponible en: h- Mosquera González, Mª José (2014). ¿Las mujeres no hacen deporte porque no quieren? ¿Los hombres practican el deporte que quieren?. A Coruña: Universidade da Coruña. ^{https://ruc.udc.es/dspace/handle/2183/13594} Picó, J. (1999). Cultura y modernidad. Seducciones y desengaños de la cultura moderna. . Madrid- Ritzer, G (1993). Teoría sociológica clásica. Madrid: McGraw-Hill - Ritzer, G. (1993). Teoría sociológica contemporánea. Masdrid: McGraw- Rodicio-García, María Luísa, Mosquera-González, María José, Penado, María; Mateo-Padorno, (2020). Evolución de los hábitos deportivos de estudiantes de ciencias del deporte en España. ^{https://revista-apunts.com/evolucion-de-los-habitos-deportivos-de-estudiantes-de-ciencias-del-deporte-en-espana/-} Rodríguez Castro, Yolanda e Lameiras Fernández, María (Coord): Son unha nena. Sufrirei discriminacións e violencia sexual? Vigo: Galaxia. - Sau Sánchez, Victoria (2000). Reflexiones feministas para principios de siglo. Cuadernos inacabados 34. Horas y horas la editorial: Madrid- Varela, Nuria y Santolaya, Antonia (2017). Feminismo para principiantes. Madrid: Penguin Random House. (cómico)BASES HISTÓRICAS E EPISTEMOLÓGICAS- Castro Fernández, X. A. (2019). Valor e mestría: Galicia como fútbol. Xunta de Galicia.- Domínguez Almansa, A. (2009). Historia social do deporte en Galicia?: cultura deportiva e modernidade, 1850-1920. Galaxia.- López Villar, Cristina (2017). Pioneiras do deporte en Galicia. A Coruña: Deputación da Coruña.- Pérez Triviño, J. L. (2011). Ética y deporte. Desclée de Brouwer.- Pérez Triviño, J. L. (2021). Estropeando el deporte: trampas, abusos y faltas estratégicas/coordinador, José Luis Pérez Triviño. Hexis.- Rami?rez Maci?as, G. (2013). Manual de teori?a e historia de la educacio?n fi?sica y el deporte contempora?neos. Wanceulen Editorial.- Riaño González, C. (2004). Historia cultural del deporte y la mujer en la España de la primera mitad del siglo XX a través de la vida y obra de Elia María González Alvarez y López Chicheri, «Lilí Álvarez». Consejo Superior de Deportes.- Rami?rez Maci?as, G. (2013). Manual de teori?a e historia de la educacio?n fi?sica y el deporte contempora?neos. Wanceulen Editorial.- Rivero, J., & Tamburrini, C. (2014). Del juego al estadio?: reflexiones sobre ética y deporte. Clave Intelectual.- Salvador Alonso, J. L. (2004). El deporte en occidente?: historia, cultura y política. Cátedra.

Bibliografía complementaria

BASES SOCIOLOXICAS- AEISAD (ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE INVESTIGACIÓN SOCIAL APLICADA AL DEPORTE): ^{https://aeisad.org/publicaciones-aeisad/}

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías